

پشت پرده

اگر تاکنون شده است که بعد از بستن کتاب درسی با خودتان فکر کنید: «ای بابا! کی بوده که حال داشته و این کتاب‌ها را نوشته و ما داریم آن‌ها را می‌خوانیم!»، وقتش شده است که با صفحه پشت پرده مجله «رشد جوان» همراه شوید، گفت‌وگوی ما را با نویسندگان کتاب‌های درسی بخوانید و جواب همه سؤال‌هایتان را بگیرید. اگر سؤال‌های دیگری هم دارید، راه‌های ارتباط با مجله ما را بلدید. منتظر سؤال‌های داغ و جنجالی شما از مؤلف‌های کتاب‌های درسی هستیم. در این شماره به سراغ آقای دکتر رضا خیرآبادی، مسئول «گروه پژوهش و تولید بسته‌های یادگیری زبان‌های خارجی» سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و عضو تیم تألیف کتاب‌های زبان انگلیسی رفته‌ایم.

بدتر شیمی موفقیت زیادی نداشتیم.

۹۹ تا به حال تجدید هم شده‌اید؟

دو بار: یک‌بار در درس مثلثات و یک‌بار در درس شیمی.

۹۹ یک خاطره جالب از دوران دبیرستانتان تعریف کنید.

از آنجا که دانش‌آموز خوبی بودم، جوایز زیادی از طرف مدرسه یا ادارات آموزش و پرورش به من تعلق می‌گرفت. مثلاً ممکن بود در پایان یکی از نیم‌سال‌های تحصیلی که البته در زمان ما ثلث تحصیلی نام داشت، در یک روز هفت یا هشت جایزه به‌عنوان شاگرد اول کلاس، شاگرد دوم پایه و شاگرد سوم منطقه هفتم و یا ... به من داده شود. یادم هست همه جایزه‌ها هم ساعت‌های مچی پلاستیکی ارزان‌قیمتی بودند که هنوز به خانه نرسیده یا آن‌ها را به هم‌کلاسی‌هایم می‌دادم یا به محض رسیدن به خانه دل و روده آن‌ها را درمی‌آوردم.

۹۹ اگر نویسنده کتاب

درسی نمی‌شدید، چه شغلی را دنبال می‌کردید؟

خب تدریس زبان انگلیسی در

۹۹ سلام. ممنون از شما که با ما و خوانندگان

رشد جوان به گفت‌وگو نشستید. اول از همه بگویید چرا از بین این همه زبان در دنیا، زبان انگلیسی را انتخاب کردید؟

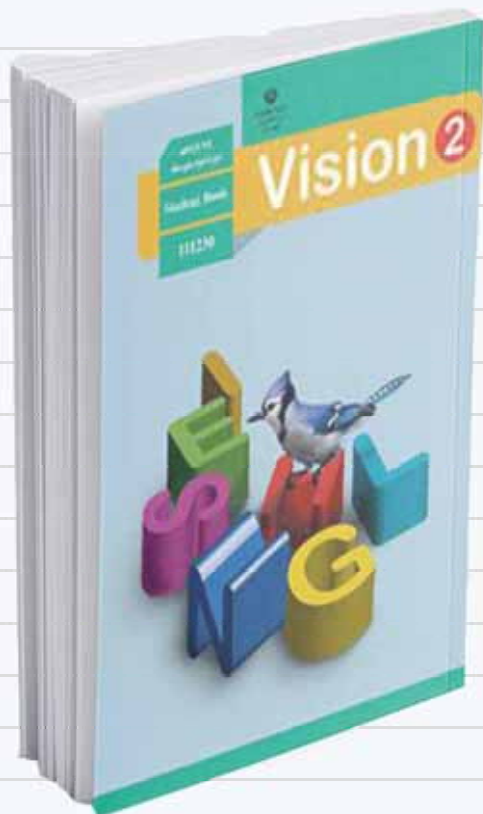
با سلام و ادب. دلیل این انتخاب آشنایی‌ام با این زبان از دوران دانش‌آموزی و همچنین علاقه شخصی‌ام به دانستن یک زبان خارجی بین‌المللی بود. البته شخصاً زبان انگلیسی را ابزاری برای ارتباط مؤثر با جهان پیرامون و همچنین راهی برای آشنایی با ادبیات غنی زبان انگلیسی می‌دانم. بنده آشنایی کمی با زبان اسپانیایی و آشنایی کمتری هم با زبان فرانسه دارم و کلاً یادگیری زبان‌های خارجی برایم خوشایند است.

۹۹ خودتان در دوران مدرسه

چه درسی را دوست داشتید و از چه درسی فراری بودید؟

به درس‌های زبان و ادبیات فارسی، زبان خارجی، و در مجموع درس‌های خانواده علوم انسانی و هنر علاقه بیشتری داشتیم، اما در درس‌هایی مانند ریاضیات و از همه

سطوح پیشرفته در دانشگاه‌ها و مراکز علمی کاری است که هم‌اکنون هم انجام می‌دهم. نویسنده و مترجم چند عنوان کتاب در زمینه آموزش زبان انگلیسی و زبان‌شناسی هم بوده‌ام و مقالاتی به زبان‌های انگلیسی و فارسی و همچنین تحلیل گفتمان در نشریات داخلی و خارجی از این‌جانب منتشر شده است. در کل ترجمه و روزنامه‌نگاری را بسیار دوست دارم و در این زمینه‌ها هم تجربه‌هایی داشته‌ام.

جوان مرحله‌های تولید یک کتاب زبان انگلیسی دبیرستان چیست؟

ابتدا شورایی برای تألیف کتاب انتخاب می‌کنند که از تخصص‌های گوناگون، مانند متخصص آموزش آن درس خاص، متخصص تعلیم و تربیت، متخصص روان‌شناسی و سایر تخصص‌ها ترکیب یافته است. در این شورا نقشه راه تألیف کتاب تدوین می‌شود. مثلاً تعداد درس‌ها، سرفصل‌های آموزشی، راهبردهای مؤثر یاددهی-یادگیری و ... در نهایت اعضای تیم تألیف کتاب انتخاب می‌شوند و در یک کار تیمی کتاب درسی تدوین می‌شود و در شورای مربوطه به تأیید می‌رسد. بعد از نهایی شدن محتوا نوبت به صفحه‌آرایی و گرافیک کتاب می‌رسد که معمولاً همکاران ما در «اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی» زحمت این بخش را می‌کشند.

جوان دانش آموزان چطور می‌توانند با شما و گروهتان ارتباط داشته باشند؟

در مقدمه کتاب درسی نشانی پایگاه اطلاع‌رسانی گروه زبان‌های خارجی دفتر تألیف کتاب‌های درسی درج شده است. دانش‌آموزان، اولیا و همین‌طور دبیران می‌توانند نظرات یا سؤال‌های خود را از طریق بخش «تماس با ما» یا رایانامه مربوطه به اطلاع ما برسانند و پاسخ مقتضی دریافت کنند.

جوان به نظر تان آن‌هایی که با زبان انگلیسی میانه‌ای ندارند، چه کار کنند تا بیشتر خوششان بیاید؟

راستش فکر نمی‌کنم دانش‌آموزی باشد که از یادگیری یک زبان خارجی بدش بیاید و متنفر باشد. اگر این‌طور است باید دید دلیل آن چیست. شاید روش تدریس و یادگیری مناسب نیست. شاید دانش‌آموز ما آن قدر تحت فشار آزمون‌هایی مثل

جوان چقدر زمان لازم است تا یک کتاب درسی زبان انگلیسی نوشته شود؟

معمولاً بین شش ماه تا یک سال طول می‌کشد. البته بعد از نهایی شدن و چاپ کتاب باز هم کتاب‌ها به طور مستمر به اصلاح و به‌روزرسانی نیاز دارند.

جوان اگر از شما بپرسند خواندن این همه زبان در مدرسه چه فایده‌ای برای ما دارد، چه جوابی می‌دهید؟

مسلماً آشنایی با زبان‌های زنده خارجی، به‌عنوان ابزار ارتباط با جهان علم و فناوری، و ادبیات و فرهنگ، ضرورت غیرقابل انکاری دارد. معمولاً هم دانش‌آموزان به درس زبان‌های خارجی علاقه زیادی دارند، چرا که متوجه کاربردهای یادگیری زبان خارجی در آینده شغلی و زندگی آتی خود در دنیای به شدت به هم مرتبط کنونی هستند. دقت کنید که بسیاری از دانش‌آموزان کشور ما، به جز آموزش در مدرسه، در هیچ جای دیگر امکان یادگیری زبان خارجی را ندارند. خوش‌بختانه با مطالبی که در مدرسه یاد می‌گیرند تا حد متوسط می‌توانند برخی نیازهای خود را به زبان خارجی برطرف کنند.

جهانی دوم، و پیروزی انگلستان و ایالات متحده مرتبط می‌دانند که همین موضوع سبب شد، سازمان ملل متحد و بسیاری از مناسبات سیاسی و اقتصادی جهان به کاربرد زبان انگلیسی تمایل نشان دهند. البته ذکر این نکته هم ضروری است که یادگیری یک زبان خارجی به هیچ وجه نباید به زبان مادری دانش آموزان یا هویت دینی و ملی آن‌ها خدشه وارد کند.

❖ ادبیات فارسی غنی تر است یا ادبیات انگلیسی؟

همه زبان‌های جهان گنجینه‌های بی‌بدیلی از ادبیات منثور و منظوم دارند و مقایسه آن‌ها با قیدی مثل غنی تر درست نیست. نکته مهم آن است که ادبیات غنی کشورمان بر بسیاری از متفکران و نویسندگان مهم بین‌المللی تأثیر گذار بوده است. آثار جاودانه مولانا، حافظ، سعدی، خیام و بسیاری از هنرمندان و فیلسوفان ایرانی و اسلامی تأثیر انکارناپذیری بر ادبیات و هنر جهانی داشته‌اند.

❖ کتاب‌های مورد علاقه‌تان کدام‌اند؟

در ادبیات فارسی قطعاً آثار مولانا، سعدی، حافظ و فردوسی بزرگ ستون‌های فکری هر فرد ایرانی هستند و آثارشان مورد علاقه و تحسین بنده هم هست. در ادبیات بین‌المللی نویسنده محبوب من یک انگلیسی زبان نیست. هر چند به نویسندگانی مانند شکسپیر، مارک تواین، همینگوی، اِشتاین بک و برخی نویسندگان معاصرتر علاقه زیادی دارم، اما قطعاً اگر قرار باشد تنها یک نویسنده بین‌المللی را انتخاب کنم او کسی نیست جز ویکتور هوگو.

❖ آیا کتابی بوده است که به هر دو زبان آن را خوانده باشید، ولی از کتاب زبان اصلی لذت بیشتری برده باشید؟

خیلی زیاد. به خصوص در سال‌های اخیر که بیشتر ترجیح می‌دهم کتاب‌ها را به زبان اصلی بخوانم تا ترجمه‌های گاه شتاب‌زده و یا حتی پراشتباه. به هر حال ترجمه هر قدر هم که کامل و دقیق انجام شود، بخشی از معنا و یا ظرافت‌های زبان اصلی را از بین می‌برد و از این موضوع گریزی نیست. مثلاً تصور کنید این بیت زیبای حضرت حافظ را چگونه می‌توان به طور کامل و با حفظ تمام زیبایی‌های زبانی آن به انگلیسی یا هر زبان دیگری برگرداند:

سمن بویان، غبار غم چو بنشینند
بنشانند
پری رویان، قرار از دل چو بستیزند
ستزند

❖ ممنون از پاسخ‌های گرم و صمیمانه شما.

کنکور یا امتحان نهایی است که فرصتی برای لذت بردن از یادگیری یک زبان خارجی ندارد. شاید امکانات لازم، مثل زمان کافی یا ابزارهای پخش صوت، در اختیارش نیست. شاید نمره محوری و رقابت یا تأکید زیاد بر حفظ لغت‌ها و نکته‌های دستور زبانی او را دلزده کرده است. به هر حال باید علت را جست و چاره کرد.

❖ چرا از بین این همه زبان زنده در دنیا، زبان انگلیسی به عنوان زبان بین‌المللی انتخاب شده است؟

این گونه نیست که انتخابی آگاهانه در بین بوده باشد. مثلاً همه کشورهای جهان نشسته باشند و آزادانه تصمیم گرفته باشند که زبان انگلیسی زبان بین‌المللی باشد. البته توجه کنید که سایر زبان‌های جهان هم هر یک در حوزه‌های خاص دارای مخاطب و تأثیرگذاری خاص خود هستند. مثلاً زبان چینی ماندرین بیشترین تعداد گویشور در جهان را دارد. زبان اسپانیایی زبان رسمی بیشترین تعداد کشورهای مستقل جهان است. زبان آلمانی زبان فناوری و فلسفه لقب گرفته است. زبان فرانسوی زبان هنر و فرهنگ نام گرفته است. زبان عربی زبان جهان اسلام است و زبان زیبای فارسی ما جزو زبان‌های پویا در جهان است که میزان مخاطبان آن در جهان به طور مستمر رو به فزونی است. باید توجه داشت که در آموزش زبان‌های خارجی نباید صرفاً به یک زبان محدود ماند. باید زمینه‌ای ایجاد کرد تا دانش‌آموزانی که به یادگیری زبانی به جز انگلیسی علاقه‌مند هستند بتوانند با آن زبان آشنا شوند.

اما درباره اینکه نفوذ زبان انگلیسی در نهادهای بین‌المللی عمدتاً از کجا آغاز شد، نظرات مختلفی ارائه شده است. اکثر صاحب‌نظران رشد و نفوذ استعمار انگلیس و آمریکا در کشورهای مختلف را به بعد از جنگ

